

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası
Təhsil Nazirliyinin
____ nömrəli _____ 2017-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

ALİ TƏHSİL PİLLƏSİNİN DÖVLƏT STANDARTI

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 060310–Xalq çalğı alətləri ifaçılığı
(musiqi alətləri üzrə)

BAKİ – 2017

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin **060310–Xalq çalğı alətləri ifaçılığı (musiqi alətləri üzrə)** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş «Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı»na, «Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və «magistr» dərəcələrinin verilməsi Qaydaları»nın tələblərinə, «Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) Təsnifatı»na və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. İxtisas üzrə Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və **060310–Xalq çalğı alətləri ifaçılığı (musiqi alətləri üzrə)** ixtisası üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr:
İTP-ixtisas üzrə Təhsil proqramı
ÜK-ümummədəni kompetensiyalar
PK-peşə kompetensiyaları

2. 060310– Xalq çalğı alətləri ifaçılığı (musiqi alətləri üzrə) ixtisasının xarakteristikası.

2.1. 060310– Xalq çalğı alətləri ifaçılığı (musiqi alətləri üzrə) ixtisasının xarakteristikası.

İTP-nin mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	Verilən elmi-ixtisas dərəcəsi	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
060310– Xalq çalğı alətləri ifaçılığı (musiqi alətləri üzrə)	Magistr	1,5 il	90

3. Məzunun ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

3.1. Magistrin ixtisas xarakteristikası.

Magistr ifaçılıq sahəsində yüksək peşəkarlığa malik olmalı, peşə hazırlığı tələb edən yaradıcılıq işi aparmağa və pedaqoji fəaliyyətə hazır olmalıdır.

3.2. Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər:

3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (**ÜK**) yiyələnməlidir:

- kollektivdə işləmək qabiliyyəti (**ÜK-1**);
- musiqi mədəniyyəti sahəsində maarifləndirmə qabiliyyəti (**ÜK-2**);
- digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq qabiliyyəti (**ÜK-3**);
- fəal sosial mobillik (**ÜK-4**);
- beynəlxalq arenada işləmək qabiliyyəti (**ÜK-5**);
- hüquqi biliklər və etik normalara malik olmaq (**ÜK-6**);
- yeni ideyalar irəli sürmək qabiliyyəti (**ÜK-7**);
- müstəqil işləmək (**ÜK-8**);
- yaradıcılıq, pedaqoji işlərin təşkilində, yaradıcı kollektivin idarə olunmasında bacarıq və vərdislərə malik olmaq (**ÜK-9**);
- təşəbbüskarlıq və liderlik (**ÜK-10**);
- işi təşkil etmək və planlaşdırmaq qabiliyyətinə malik olmaq (**ÜK-11**).
- musiqi pedaqogikası üzrə metodiki və nəzəri biliklərdən istifadə etmək (**ÜK-12**).

3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (**PK**) yiyələnməlidir:

- solo və ansambl ifaçısı, konsertmeyster, orkestr solisti qismində çıxış etmək səriştəsinə (**PK-1**) ;
- ifaçılıqda yüksək peşəkarlığa (**PK-2**);
- xalq çalğı alətləri ifaçılığının bütün imkanlarından istifadə etmək bacarığına (**PK-3**);
- xalq çalğı alətləri ifaçılıq sənətinə aid elmi-nəzəri ədəbiyyatdan istifadə etmək bacarığına (**PK-4**);
- yaradıcılıq prosesində sənətsünaşlıq üzrə nəzəri biliklərdən istifadəyə (**PK-5**);
- xalq çalğı alətləri ifaçılığının aktual problemləri barədə geniş məlumata (**PK-6**);
- xalq çalğı alətləri ifaçılığının sənətinə aid bilik və səriştədən, təcrübədən istifadə etməyə (**PK-7**);

4. Təhsilin məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum tələblər

4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası.

Magistr İxtisası üzrə mükəmməl nəzəri biliyə, yardımçılıq prosesini ilə bağlı təcrübə bacarıq və sənətkarlığa malik olmalı, **060310–Xalq çalğı alətləri (musiqi alətləri üzrə)** və bu ixtisasa yaxın fənlər üzrə pedaqoji fəaliyyətə hazır olmalıdır. Davamlı təlim və peşəkar inkişafı ilə bağlı təhsil və təlim üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilməlidir.

4.1.1. 060310–Xalq çalğı alətləri ifaçılığı (musiqi alətləri üzrə) ixtisası üzrə magistrlərin peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- ifaçılıq sahəsi üzrə;
- pedaqoji;
- təşkilatı-inzibatçılıq və s.

4.1.2. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər :

Yaradıcılıq –ifa istiqaməti üzrə:

- solo ifaçısı, konsertmeyster, kamera ansambli, müxtəlif tərkibli orkestrlərin üzvü kimi fəaliyyətə hazır olmaq **(PK-8)**;
- Azərbaycanın və xarici ölkələrin qabaqcıl təcrübəsindən istifadə etməklə xalq çalğı alətləri ifaçılığı sahəsində yaradıcılıq işlərini təhlil etmək və nəticələri ümumiləşdirmək **(PK-9)**;
- musiqinin müxtəlif janrlarına, müxtəlif üslub və təmayüllərə aid olan bəstəkar əsərlərindən ibarət geniş və rəngarəng ifaçılıq repertuarı hazırlamaq **(PK-10)**;
- musiqi ifaçılarının müsabiqə və festivallarında iştirak etmək **(PK-11)**;
- musiqi sənətinin təbliğinə xidmət edən maarifləndirici xarakter daşıyan layihələri həyata keçirtmək **(PK-12)**;
- musiqi sənətinin, mədəniyyətin və təhsilin aktual problemlərinə həsr olunan ictimai müzakirələrdə iştirak etmək **(PK-13)**;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və həll edə bilmək **(PK-14)**;

Pedaqoji istiqamət üzrə:

- fərdi və qrup dərsləri aparmaq;
- pedaqoji təcrübəyə rəhbərlik etmək;
- müasir proqram təminatından istifadə etmək;
- ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etmək;
- ixtisasın tədrisinə dair İKT-dən istifadə etmək və s.

Təşkilatı-inzibatçılıq istiqaməti üzrə:

- yaradıcılıq kollektivlərinin təşkili və onunla iş birliyi;
- müəlliflərlə iş birliyinə (bəstəkar, aranjimançı, səhnə tərtibatçısı, libretto müəllifi, şair) ;
- yaradıcılıq layihələrini hazırlama və reallaşdırma bacarığına (konsertlər, festivallar, müsabiqələr, ustad dərsləri, yubiley tədbirləri)

4.2. İxtisas üzrə fənn bölümləri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

Fənn bölümünün kodu	Fənn bölümləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq, vərdişlər baxımından)	Fənn bölümləri üzrə kreditlərin sayı	Fənnin kodu və adı	Fənn üzrə kreditlərin sayı	Qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları
Təhsil hissəsi					
MHF-B00	Humanitar fənlər bölümü Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr: bilməlidir: <ul style="list-style-type: none">- ixtisasa aid pedaqoji ədəbiyyatı öyrənməyi,- Azərbaycanda ali təhsil sistemini, təlim prosesi və təhsilin məzmununu, yaradıcılıq	10	MHF-B01 <i>Xarici dil</i> MHF-B02 <i>Ali məktəb pedaqogikası</i>	4 2	ÜK-1 ÜK-2 ÜK-3 ÜK-4 ÜK-5 ÜK-6

	<p>(müəllim və tələbə) işinin metodikasını;</p> <ul style="list-style-type: none"> - psixologiyanın metodlarını, psixologiyanın əsas istiqamətlərini, qarşılıqlı münasibətlərin psixologiyasını, tələbə psixologiyasını və s. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ixtisasa aid elmi ədəbiyyatdan istifadə etməyi, annotasiya, referat, tezis və s. yazmağı; - məşğələləri planlaşdırmağı və aparmağı, yaradıcılıq işini yerinə yetirməyi, eksperiment aparmağı və nəticələri tətbiq etməyi; - hər bir tələbəyə psixoloji baxımdan fərdi qaydada yanaşmağı. <p>viyələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ali təhsil müəssisəsində tədris işləri aparmağa, tələbələrə psixoloji yanaşma keyfiyyətlərinə və s. 		<p>MHF-B03 <i>Yaradıcılıq psixologiyası</i></p>	2	<p>ÜK-7 ÜK-8 ÜK-9 ÜK-10 ÜK-11 ÜK-12</p>
		<p>MHF – B04 <i>Seçmə fənn</i></p>	2		
MİF-B00	<p>İxtisas (ixtisaslaşma) fənlər bölümü</p> <p>Bu bölüme daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - müasir dövrdə xalq çalğı alətləri ifaçılığı sənətinin aktual problemlərini; -solo və ansambl ifaçılığında asılı olaraq xalq çalğı alətləri ifaçılığının spesifik xüsusiyyətlərini; -musiqi alətlərinin spesifik xüsusiyyətləri və imkanlarını; -dünya və Azərbaycan bəstəkarlarının xalq çalğı alətləri üçün yazılmış əsərlərini; -musiqinin janr və formalarını; - xalq çalğı alətləri üçün yazılmış əsərlərdə Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığına xas olan üslub xüsusiyyətlərini; - XX əsrin mədəniyyətini səciyyələndirən mürəkkəb və rəngarəng cərəyanlar, istiqamətlər, texnika növləri, üslub axtarışları nəticəsində musiqi sənətində yaranmış zəngin mənzərəni; <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - solist, ansambl üzvü, orkestr solisti qismində çıxış etməyi; - iri və xırda janrlarda yazılmış musiqi əsərlərini ifaçılıq mövqeyindən təhlil etməyi; - dünya musiqisi nümunələri və Azərbaycan bəstəkarlarının xalq çalğı alətləri üçün yazılmış əsərlərin təfsirini verərkən 	50	<p>MİF-B01 Xalq çalğı alətləri ifaçılığının müasir istiqamətləri</p>	4	<p>PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7 PK-8 PK-9 PK-10 PK-11 PK-12 PK-13 PK-14</p>
		<p>MİF-B02 İxtisas (musiqi alətləri üzrə)</p>	16		
		<p>MİF – B03 Ali məktəb tərəfindən müəyyən edilən fənlər</p>	26		
		<p>MİF – B04 Seçmə fənn (fənlər)*</p>	4		

	<p>əsərin üslub xüsusiyyətlərini, bədii məzmunu və müəllif qayəsini dinləyiciyə çatdırmağı;</p> <p>- Avropa və Azərbaycan musiqisinə aid olan xalq çalğı alətləri üçün yazılmış əsərlərin bədii xüsusiyyətlərini təhli letməyi;</p> <p>- xalq çalğı alətləri üçün yazılmış əsərləri asanlıqla üzdən oxumağı;</p> <p>Yiyələnməlidir:</p> <p>- xalq çalğı alətləri ifaçısı üçün zəruri olan peşəkar keyfiyyətlərə;</p> <p>- xalq çalğı alətləri ifaçılığının tarixi, nəzəriyyəsi və metodikasına dair dərin biliklərə;</p> <p>-bəstəkar yaradıcılığının janrları və formaları, o cümlədən xalq çalğı alətləri musiqisinin janrları barədə dərin biliklərə;</p> <p>-solo ifaçı kimi fərdi yaradıcılıq işini planlaşdırmaq, fərdi repertuar seçimi aparmaq səriştəsinə;</p> <p>-ansambl ifaçısı kimi repertuar tərkibində iştirak etmək səriştəsinə;</p> <p>- orkestr partiyalarında rast gəlinən çətinliklərin öhdəsindən asanlıqla gəlməyə</p>					
MET-B00	<p>Pedaqoji və yaradıcılıq təcrübəsi</p> <p>Magistr aşağıdakıları bacarmalıdır:</p> <p>- konsert ifaçısı kimi çıxışı planlaşdırmağı;</p> <p>- dinləyici auditoriyasının tərkibindən asılı olaraq repertuar seçməyi;</p> <p>- solo və ya ansambl ifaçısı, yaxud müşayiətçi qismində çıxış etməyi;</p> <p>- məktəbəqədər və məktəb səviyyəsində uşaqlarla çalışmağı;</p> <p>- hazırladığı magistr buraxılış proqramı ilə açıq konsertdə çıxış etməyi və s.</p>	30	<p>Yaradıcılıq təcrübəsi</p> <p>Pedaqoji təcrübə</p> <p>Yekun yaradıcılıq işinin hazırlanması və təqdimatı</p>	6	<p>6</p> <p>18</p>	<p>PK-1</p> <p>PK-2</p> <p>PK-3</p> <p>PK-4</p> <p>PK-5</p> <p>PK-6</p> <p>PK-7</p> <p>PK-8</p> <p>PK-9</p> <p>PK-10</p> <p>PK-11</p> <p>PK-12</p> <p>PK-13</p> <p>PK-14</p>
	Kreditlərin ümumi sayı	90		90		

**Bütün bölümlərdə seçmə fənlər müvafiq səriştələrə (kompetensiyalara) uyğun ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.*

4.3. İxtisası üzrə magistr təhsil proqramının yerinə yetirilməsi müddəti: ümumi həftələrin sayı – 72

o cümlədən:

- nəzəri təlim – 30 həftə
- təcrübələr (yaradıcılıq və pedaqoji) – 8 həftə
- imtahan sessiyaları – 10 həftə
- magistr yekun yaradıcılıq işinin hazırlanması və müdafiəsi (təqdimatı)– 12 həftə
- tətilər – 12 həftə

5. Maddi-texniki, tədris bazası və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsinin **060310–Xalq çalğı alətləri ifaçılığı (musiqi alətləri üzrə)** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və yaradıcılıq işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompüter sinifləri, konsert zalları və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsil lalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- 5.2. Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi , elmi adı və ya fəxri adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər cəlb oluna bilər.
- 5.3. Magistrlik yaradıcılıq işinə rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı, elmi dərəcəsi və ya fəxri adı olan nümayəndələri və ya həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

- 6.1. Magistrantın təlimi və pedaqoji hazırlığı fərdi dərslər, mühazirə, məşğələ, seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.
- 6.2. Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və təcrübi iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.
- 6.3. **060310–Xalq çalğı alətləri ifaçılığı (musiqi alətləri üzrə)** ixtisası üzrə magistr hazırlığında pedaqoji və yaradıcılıq təcrübələri nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında, bunların nəzdindəki məktəblər və yaradıcılıq studiyalarında keçirilə bilər.

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1. Yekun dövlət attestasiyası magistrlik (yaradıcılıq-ifa) işinin müdafiəsindən (təqdimatından) ibarətdir (ixtisasdan asılı olaraq buraxılış imtahanı da ola bilər). Yaradıcılıq - ifa işinin məzmununa, həcminə, strukturuna qoyulan tələblər və onun müdafiəsi(təqdimatı) Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin müvafiq əmri ilə təsdiq olunmuş «Magistrlik dissertasiyalarının hazırlanması, təqdim olunması və müdafiəsi qaydaları haqqında Əsasnamə» ilə müəyyənləşdirilir.
- 7.2. İxtisaslaşdırılmış Şuraların sədrləri Təhsil Nazirliyi, tərkibi ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təsdiq olunur.
- 7.3. Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.
- 7.4. İmtahanlar və Yekun Dövlət Attestasiyası zamanı tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi çoxballı sistemlə həyata keçirilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
Elm, ali və orta ixtisas təhsil

Mədəniyyət və İncəsənət ixtisasları
qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını
hazırlayan işçi qrupun sədri

şöbəsinin müdiri

_____ Yaqub Piriyev

“ _____ ” _____ 2017-ci il

_____ Validə Məmmədova

“ _____ ” _____ 2017-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Elmi Metodiki-Şurasının
“İncəsənət” bölməsinin sədri

_____ Zəmfira Qafarova

“ _____ ” _____ 2017-ci il